

Nyhetsbrev fra URBACT

August 2014



NASJONALE INFODAGER OM URBACT!

Fra september starter URBACT opp igjen sin rundreise! URBACT-teamet vil være til stede i et maksimalt antall EU- og partnerland for å vise resultatene og de vellykkede tiltakene til URBACT II, og for å introdusere nyhetene for 2014-2020.

NASJONALE INFODAGER OM URBACT vil være en unik anledning for byens aktører, planleggere og beslutningstakere å få informasjon på sitt språk om resultatene til URBACT og om fremtidsperspektivene for den nye programperioden 2014-2020.

Rammeverket til [URBACT III](#) for 2014-2020 vil presenteres med en oppsummering av hovedmålene og tiltakene, tidslinje og første utlysning som skal lanseres tidlig i 2015.

NASJONALE INFODAGER OM URBACT organiseres med hjelp fra de fleste EU-landene og partnerland, Norge og Sveits fra september 2014 til januar 2015.

I Norge vil den nasjonale infodagen bli arrangert den 25. november 2014.

Vi vil holde deg oppdatert med nærmere informasjon så snart dette foreligger!

Les mer:

URBACT III – [URBACT-nettsted](#)

URBACT nasjonale formidlingssteder – [URBACT-nettsted](#)





FOTO: PAOLO TRABATTONI PÅ FLICKR

OPPBYGGING AV MÁLAGA

– med støtte fra lokalsamfunnet

– Hver by er som en egen verden – men det er mye de kan lære fra hverandre, sier Fernando Barreiro, sjefseksperter i [USER-nettverket](#). Det var nettopp dette som gjorde at den aktive spanske byen [Málaga](#) deltok i et nettverk med andre byer i Europa der tanken var å dele kunnskap og erfaringer om hvordan innbyggere kunne engasjeres til å ta vare på nærområdene sine og skape bedre offentlige rom sammen med andre aktører.

En eldgammel solrik by

Málaga er nå den sjette største byen i Spania med over en halv million innbyggere, og byen har en 2800 år lang historie, noe som gjør byen til en av de eldste i verden. I tur og orden bodde fönikere, romere, arabere og kristne her og utviklet sine samfunn. De etterlot en rekke arkitektoniske monumenter og en rik kulturell arv.

Byen ligger vakkert til ved Middelhavet i det milde Sør-

Spania på Costa del Sol - solkysten. Det navnet burde gi deg et hint om hva hovedvirksomheten er her: 84 % av økonomien er basert på turisme, foran bygg- og anleggsindustrien.

I de siste tiårene og etter en ukontrollert vekst i 1970- og 80-årene, hadde Málaga oppnådd en betydelig infrastruktur og offentlige anlegg: Internasjonal flyplass, høyhastighetstog til Madrid og Barcelona, havn, den andalusiske teknologiparken, universitet osv.

På grunn av byens strategiske plassering mellom Europa og Nord-Afrika og det milde klimaet med en gjennomsnittstemperatur på 18 °C, har Málaga tiltrukket seg en bølge med investeringer, virksomheter og folk i de siste 20 årene.

Dette vakre bildet har imidlertid en del skyggesider: Innvandring og utestengning, svakstilte bydeler som bare lokale innbyggere tør å gå inn i, tung trafikk i offentlige områder, og til slutt ble byen hardt rammet av den økonomiske krisen og det tilhørende fallet i bygg- og anleggssektoren. I 2011 var arbeidsledigheten i Málaga blant de høyeste i landet – opptil 30 %!

Lokalsamfunnet gis makt gjennom – og for – oppgradering av byrommet

Dette er situasjonen til nabobydelene «La Trinidad» og «El Perchel» som ligger rett overfor bysentrum på andre siden av elven Guadalmedina. Den sørlige delen av La Trinidad og den nordlige delen av El Perchel er degraderte og konfliktutsatte byområder, men de har også vært midtpunktet for rike tradisjoner og aktive sosiale bevegelser i de siste tiårene. Halvparten av de 5 489 innbyggerne mangler selv grunnleggende utdanning, lokaløkonomien er basert på gatehandel og byggevirkksomhet, og arbeidsledigheten har økt til 40 %.



Eksempel på typisk bruk av det offentlige rom i Trinidad-Perchel.

BILDE FRA USER MÁLAGA

Allerede i 1994 ble det etablert en gjenoppbyggingsplan for å forbedre disse nabolagene. Siden den gang har enkelte av de gamle bygningene blitt erstattet med nye, men bystrukturen ble beholdt. Typiske strukturer som «corrales» – en felles bakgård av blandet privat-offentlig ka-

rakter – ble inkludert i de nye bygningene sammen med en svært vellykket plan for brukerengasjement. Lokalsamfunnet begynte å ta vare på bygningene sine, de holdt dem rene og dekorerte dem. De deltok til og med i festivaler og konkurranser for å vise naboer og beundrende besøkende hva de hadde fått til. Det interessante var at premiene ikke besto av penger, men heller av materialer og ressurser – som maling – for å forbedre boligene ytterligere.

I 2004 ble det etablert en plan for å ta et steg videre ved å skape et «folkets museumsområde» i et forsøk på å benytte de fornyede lokale tradisjonene som en turistattraksjon samtidig som byområdet ble gjenoppbygget. Hvordan finne løsninger og gjenoppbygge det offentlig rom i en kontekst med sosial utestengning og konflikt? Hvordan skulle innbyggere føle samme identifikasjon og tilhørighet med gatene som de allerede følte for sine bakgårder? For å oppnå dette har det blitt igangsatt tiltak som sprer disse erfaringene fra private bygninger til gatene og plassene rundt dem.



Eksempel på typisk bruk av det offentlige rom i Trinidad-Perchel.

BILDE FRA USER MÁLAGA

Byen så seg også om etter ny innsikt på andre områder. For eksempel har Trinidad-Perchel mange forlatte tomter spredt utover bydelen som åpne sår i bylandskapet. De fleste brukes som uformelle parkeringsplasser, og gir et dårlig inntrykk av det offentlige rom.

– Vi har levd med denne konflikten en stund nå, men vi kan ikke fortsette slik, dette må løses hvis vi vil forbedre allmenntilstanden i området, vedgår prosjektkoordinator for USER-nettverket Begoña Oliva.

Begoña Oliva hadde deltatt i et spansk URBAN III-prosjekt og en strategisk byplan i forbindelse med det historiske sentrum og rensingen av elven Guadalmedina, og visste at:

– Den viktigste saken her, var å få befolkningen til å ivareta sitt nærmiljø, og begynne å ta sine egne beslutninger.

Etter flere tiår med intense urbane og sosiale tiltak i områ-

USER – Endringer og konflikter ved bruk av det offentlige rom

En sentral idé i USER-nettverket er at offentlige byområders struktur og hovedmålene ved byplanlegging står overfor raske endringer i hvordan byer brukes.

Prosjekt målsettinger finnes på tre områder:

- Vennligere og mer interaktive sosiale-offentlige rom ved å løse funksjonssvikt og motsetningsfylt bruk.
- Sikrere offentlige rom i en vennligere by.
- Renere, mer velholdte og oppgraderte offentlige rom som gjør byen mer effektiv.

Leadpartner: Agglomeration Grenoble Alpes Metropole (Frankrike)

Partnere: København (Danmark), Krakow (Polen), Dresden (Tyskland), Lublin (Polen), Lisboa (Portugal), Málaga (Spania), Pescara (Italia), Riga (Latvia)

Varighet: Mai 2012 – midten av 2015 (pågående)

Internett: urbact.eu/user



det, var lederne av det lokale gjenoppbyggingsprosjektet klare for å dele erfaringer og kunnskap med andre. Så når byen Grenoble kontaktet dem, føltes det helt naturlig å delta i et samarbeidsnettverk.

Kunnskap om broen mellom global og lokal

Så kom URBACT til byen, og med den kom en av de største utfordringene URBACT-nettverkene har stått overfor: Koble tverrnasjonal kunnskap med lokale prosjekter, og få det til å fungere. Som Fernando Barreiro oppsummerer:

– I begynnelsen av prosjektet hersket det noe usikkerhet om hvordan lokale aktiviteter skulle samordnes med de tverrnasjonale retningslinjene til URBACT. De forventet at hele den integrerte planen for Trinidad-Perchel skulle samordnes med URBACT-retningslinjene, men forsto til slutt at USER var den beste løsningen for et spesifikt punkt: Gjenoppbygging av det offentlige rom. Etter dette vendepunktet ble alt mye enklere.

Det var mye kunnskap å dele og lære. Begoña Oliva forklarer noe av det de lærte:

– Blant de mest verdsatte tverrnasjonale aktivitetene er feltbesøkene, særlig når de ledes av lokale innbyggere. Du går rundt i en fremmed by, og mens de første inntrykkene er basert på forskjellene, begynner du etter en stund å se likhetene, fellestrekkene og ting du faktisk kan bruke i din egen situasjon. Jeg husker jeg gikk rundt i København og tenkte: Disse folkene vet virkelig hvordan de skal føle seg hjemme i det offentlige rom.

Cristóbal Gil, sjef for det sosiale senteret i distriktet Trinidad-Perchel og ULSG-koordinator for USER i Málaga, uttrykker varme følelser for denne metoden:

– Når vi besøker andre byer, får vi økt forståelse for at vår realitet ikke er så ille eller så umulig å løse.

En lignende metode lært fra Grenoble – «vandrende besiktigelse» – har vært et av de nyttigste verktøyene de har kunnet tilpasse fra de tverrnasjonale nettverket: En utvalgt gruppe aktører – inkludert naboer, teknikere, politiet, lærere og til og med skoleelever – går rundt i målområdet og identifiserer spesifikke aspekter og problemstillinger tilknyttet det offentlige rom.

Denne metoden har til og med vist at den kan brukes til å overvinne forholdet mellom de regionale og lokale myndighetene som av og til kan være komplisert.

– Vi gikk rundt San Pablo-plassen og snakket om de mange bilene som tok opp offentlig plass, og plutselig fortalte en arkitekt at det faktisk var et halvferdig parkeringshus under føttene våre, bygget av de andalusiske regionale myndighetene, sier Begoña Oliva, og fortsetter:

– Uten den turen hadde vi ikke engang visst at det fantes! Vi satte selvsagt i gang en samtale med «Junta de Andalucía» med én gang.



Vandrende besiktigelse rundt området.

BILDE FRA USER MÁLAGA

Tematiske workshops ble holdt etter tur i ulike byer med den tilhørende «inntryksrapporten» levert av de besøkende partnerne, har også vist seg å være en svært verdifull kilde til tilbakemelding og ferske ideer slik at byene får hjelp til å gå utover sitt lokale tankemønster. Så langt har de satt opp felles indikatorer og metoder for å «stille diagnose», utvidet definisjonen av «offentlig» rom, diskutert noen felles bekymringer og til og med utvekslet folk på tvers av nettverket.

Det finnes selvsagt enkelte problemer. Språket kan av og til være en kulturell barriere. Det kan også være vanskelig å sette opp ulike agendaer og tidsrammer mellom det lokale prosjektet og URBACT-nettverket. Men disse problemene er verdt å løse!

Strukturer og metoder for deltakelse må tilpasses

Som tidligere nevnt, var samfunnsengasjement allerede en felles faktor. Men en lokal støttegruppe (ULSG) som kunne brukes som en infrastruktur for deltakelse, var noe nytt for dem.

– De hadde jobbet i mer åpne grupperinger, men ideen om en fokusert, effektiv og tiltaksorientert aktørgruppe var ganske ny, forklarer Barreiro.

Det stoppet imidlertid ingen, etter det Begoña Oliva forteller oss:

– Selv om ULSG er en fremmed struktur, har reaksjonen vært utrolig. Vi har fått mye støtte fra lokalsamfunnet, med over 100 mennesker i alle aldersgrupper som aktivt deltar i plenums møtene. De har virkelig brukt dette som et instrument for at alle skal kunne arbeide for våre felles mål! Og selv om vi har noen spesifikke interesser som dukker opp av og til, forstår de godt denne gruppens omfang og begrensninger, og hjelper oss med å holde fokus.

Dessuten, som hun forklarer entusiastisk, har gruppen blitt ønsket velkommen av andre enn bare innbyggere:

– Kommunen er til og med overrepresentert! Vi har alltid offentlige tjenestepersoner og teknikere fra ulike områder, inkludert ordføreren, som kommer på møtene.

Gruppen inkluderer nå en bred blanding av spesialister, representanter fra lokale foreninger og enkelte populære – og spesielle – personligheter fra området. Og, som Begoña understreker, «en representant fra nesten hver avdeling i kommunen», slik at prosjektet virkelig favner bredt.

Ciro de la Torre, arkitekt og professor ved universitetet i Málaga (UMA), forteller oss mer om det:

– Det var en givende erfaring, det brakte oss nærmere hverandre.

Han deltok i ULSG, og følte at han kunne forklare ting som andre ikke forsto til å begynne med, og til gjengjeld fikk de ham til å forstå ting han ikke hadde sett før.

– Jeg har designet og bygget flere sosialblokker og noen andre viktige bygninger i akkurat denne bydelen, forklarer han.

– Og jeg prøvde å skape den beste plassutnyttelsen for menneskene ... men uten dem! Cristóbal og andre fra det lokale sosialsenteret har på den andre siden hovedsakelig bygget med mennesker – istedenfor med bygggesteiner. Dette har gjort det mulig for meg å forstå hvorfor flotte bygninger og infrastrukturer knapt verdsettes, mens enkelte bygninger av lav kvalitet nyter stor sosial suksess og sterk støtte i lokalsamfunnet.



Ett av møtene i den lokale URBACT-støttegruppen.

BILDE FRA USER MÁLAGA

Cristóbal Gil og sosialarbeider María Dolores Alcarazo i det historiske distriktet, er medlemmer i ULSG, og oppsummerer fordelene de har funnet i ULSG så langt:

– Gruppen viser seg å være et svært interessant sted for selvlæring om deltakende prosesser for å endre byområder og den tilknyttede samfunnsmessige dynamikken. Det gjør det mulig for oss å samle input fra sosialarbeidere, byplanleggere og mange andre fagarbeidere fra ulike kommunale avdelinger på ett sted, og disse menneskene blir samtidig bedre kjent med området enn de noensinne har vært.

Fremtiden skrives – med samme sosiale blekk

Prosjektet er fortsatt i iverksettelsesfasen, halvveis utviklet, men enkelte tiltak har allerede blitt godkjent med en relativt lav investering – omkring 150 000 € – fra kommunen. Dette utgjorde det første trinnet i den deltakende prosessen da naboene kunne se resultater og få gleden av reelle forbedringer uten å vente lenge.

– De er svært fornøyd med det som har blitt gjort så langt, f.eks. belysningen i enkelte områder, sier Begoña Oliva.

María Dolores Alcarazo forklarer:

– Utfordringen de neste månedene vil være å komme til enighet om å lage et gjennomførbart forslag for å fornye det offentlige rom, og sette opp en lokal handlingsplan – allerede på kladdestadiet – med et globalt perspektiv for Trinidad-Perchel.

Deltakerne ser allerede for seg ULSG som en struktur som vil fortsette i takt med de neste trinnene i prosjektet, inkludert engasjementet i noen pilotprosjekter som er en del av de forestående integrerte driftsprogrammene. Som Cristóbal Gil klart uttrykker:

– Selvsagt må det være slik! ULSG må være aktiv i sin rolle ved å iverksette og følge opp fasene i prosjektet inntil det endelig målet er nådd. Og selv da, når vi har et vellykket offentlig rom, vil det ikke være et statisk bilde: Nye problemer, behov og bruksområder vil oppstå, og det vil fortsatt være viktig at nøkkelaktører holder rommet levende og i takt med tiden.

Samtidig, langt borte i en annen del av byen...

På dette stadiet skulle man tro at det var utfordrende nok for en by å samordne et URBACT-prosjekt med lokale planer. Ikke for Málaga, nei!

De satset på URBACT da de deltok i ikke bare ett, men to nettverk samtidig. For å gjøre en lang historie kort: To separate lokale prosjekter som følger lignende retningslinjer i ulike deler av byen – nesten kun knyttet sammen av et tverrnasjonalt europeisk program!

«La Palma»-nabolaget ligger i distriktet Palma Palmilla, og består av flere høyblokker som i de siste tiårene har fått et dårlig rykte på seg over hele byen. Som for Trinidad-Perchel, ble det etablert en plan i 2005 for å gi beboerne håp og fremtidsutsikter, og det ble satt i gang en lignende blanding mellom eksisterende – og svært inspirerende! – deltakende prosesser. ULSG-formatet tilbudt av nettverket URBACT RE-Block, er også iverksatt.

Denne andre erfaringen fortjener mer spalteplass, men som den tyske forfatteren Michael Ende en gang sa – «det er en annen historie, og må fortelles en annen gang.»

Les mer:

[USER-nettverket](#) – URBACT-nettsted

[RE-Block-nettverket](#) – URBACT-nettsted

RE-Block – Oppussing av høyblokker for å lage homogene og grønne nabolag

Hovedmålet med RE-Block er å fremme effektiv gjenoppbygging av disse nabolagene for å gjøre dem mer tiltrekkende og miljøvennlige samtidig fattigdom bekjempes gjennom et integrert, skreddersydd tiltak.

Leadpartner: Budapest XVIII distrikt (Ungarn)

Partnere: Roma (Italia), Salford (Storbritannia), Södertälje (Sverige), Magdeburg (Tyskland), Vilnius (Litauen), Komotini (Hellas), Lasi (Romania), Gelsenkirchen (Tyskland), Málaga (Spania)

Internett: urbact.eu/re-block





Sosial matbutikk gir adgang til økologisk mat og lokale produkter

Partnere i URBACT-nettverket [Bærekraftig mat i lokalsamfunnet](#) møttes nylig i Lyon i Frankrike på et studiebesøk og workshop. Vertene deres introduserte dem for en sosial matbutikk, [«La Passerelle d'Eau de Robec»](#), som hjelper den svakstilte befolkningen med tilgang til basisvarer og bærekraftige produkter, og som har skapt et sosialt kontaktpunkt mellom behovstrengende personer og andre folk fra bydelen.

«La Passerelle d'Eau de Robec» er en ikke-statlig organisasjon (NGO) i bydel 1 i Lyon – en gammel del av sentrum. I tillegg til det vanlige sosiale arbeidet for den svakstilte befolkningen, workshops og arrangementer for å styrke den sosiale tilknytningen, etablerte «La Passerelle d'Eau de Robec» i 2001 en sosial matbutikk basert på et nytt konsept. I henhold til en studie gjennomført i nabolaget og [OTAWA charter for helsefremmende tiltak](#), ble sammenhengen mellom helse og dårlige levekår identifisert som en prioritet. Organisasjonen bestemte seg for å hjelpe den svakstilte befolkningen med ulike matprodukter sammen med sosial støtte. Matbutikken selger en rekke produkter, fra sosial støtte til økologiske, lokale ferskvarer. Ikke bare til svakstilte mennesker, men også til innbyggere som ønsker å bidra til dette solidaritetstiltaket.

Matbutikken har forskjellige leverandører. NGO-er leverer hygieneprodukter, ferskvarer, frukt og grønnsaker, og private bedrifter leverer økologiske produkter og fair trade-varer, mens lokale leverandører (produsenter) leverer ferske lokalvarer.

Matbutikkens opprinnelige mål var å gi den svakstilte befolkningen tilgang til matvarer for å bevare deres uavhengighet og verdighet, for å gi dem et godt ernæringsgrunnlag og dermed bedre helse, for å skape en møteplass for folk fra ulike samfunnsgrupper, og for å utvikle et sosialt mangfold rundt et felles prosjekt.

For å nå disse målene tilbød matbutikken økologiske produkter og sosialhjelp på samme sted. På denne måten møttes folk fra ulike bakgrunner.

Et system med to priser

To typer medlemmer kan kjøpe varer på matbutikken. Foringen definerte flere kriterier for å bli et medlem som

kan kjøpe produkter fra matbutikken. Dette er vilkårene for å kunne kjøpe matvarer som et «mottakermedlem»:

- Økonomi (veldig lav eller ingen inntekt)
- Adresse: være bosatt i første eller fjerde bydel i Lyon (matbutikkens nærområde)
- Motta sosialhjelp eller annen støtte
- Være i en skiftende livssituasjon (jobb, bolig, helse osv.)

«Kjøpekapasitet» beregnes basert på personens inntekt og utgifter. Hvis det kun er igjen 6 € per person per dag, kan en husholdning anses som en mottaker. Medlemskapet er fornybart og koster 3 €, og gir tilgang til alle produktene i matbutikken i ett år. Medlemmer kan kjøpe etiske produkter - f.eks. økologiske, fair trade eller lokale produkter – til en lavere pris: ca. 50 % lavere enn gjennomsnittlig markedspris.

Medlemmer som ønsker å støtte et etisk/sosialt prosjekt, finansierer en del av matbutikkprosjektet. For dem koster medlemskapet 10 €, og de får kun kjøpe økologiske, lokale og fair trade-produkter som de betaler litt mer for enn markedspris, men økologiske produkter selges i løst-vekt slik at prisen holdes lav.

Selvsagt er det ikke nok å tilby et bredere produktutvalg, så NGO-en inkluderer workshops og arrangementer om mat, matlaging, innkjøp og så videre i dette tiltaket.

En sosialpakke

«La Passerelle d'Eau de Robec» tilbyr en «sosialpakke» med både økonomiske og sosiale fordeler. Svakstilte personer får tilgang til bærekraftig mat og ansvarlig forbruk som vanligvis er forbeholdt personer med høyere kjøpekraft og bedre kunnskap om hvor viktig det er å spise bærekraftig kvalitetsmat. Sosiale fordeler inkluderer:

- Styrket sosial kontakt takket være støtte og oppfølging gitt av en sosialarbeider for svakstilte personer.
- Engasjement blant medlemmene i matbutikkens prosjekter: Matinnsamling, festival, butikkhyller, merking, workshops (om matlaging, ernæring osv.)
- Blanding av folk med ulik sosial bakgrunn

Les om andre prosjekter og følg aktivitetene i nettverket [Bærekraftig mat i lokalsamfunn](#) på [bloggen deres](#) der denne artikkelen opprinnelig ble publisert!

URBACT II

URBACT er et europeisk utvekslings- og læringsprogram som fremmer bærekraftig byutvikling.

Det gjør byer i stand til å arbeide sammen for å utvikle løsninger på store byutfordringer og styrker byene som nøkkelaktører i løsningen av stadig mer komplekse samfunnsproblemer. Programmet hjelper byene med å utvikle nye pragmatiske og bærekraftige løsninger som integrerer økonomiske, sosiale og miljømessige dimensjoner. Gjennom programmet kan byene utveksle arbeidsformer og erfaringer med fagpersoner som er involvert i storbypolitikk hele Europa. URBACT er 300 byer, 29 land og 5000 aktive deltakere.

www.urbact.eu/project